

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (FCI) (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgique) Tél : ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29, internet: www.fci.be

FCI ŠUNŲ GANYMO INSTINKTO NUSTATYMO

EGZAMINO TAISYKLĖS

„FCI NHAT“

TURINYS

1.	Įžanga.....	3
2.	Bendrosios taisyklės dalyviams.....	3
3.	Bendros egzamino organizavimo taisyklės.....	4
4.	Egzamino tvarka.....	4
	4.1 Pirma dalis: socializacija.....	4
	a) Kontaktas su žmogumi.....	5
	b) Kontaktas su kitais šunimis.....	5
	c) Jautrumas garsui.....	5
	d) Santykis su vedliu.....	5
	Kliūtis įveikimas.....	5
	Vedlio pasišalinimas.....	5
	Signalas sugrįžti.....	5
	4.2 Antra dalis: polinkis ganyti.....	5
	a) artėjimas prie bandos.....	5
	b) kontaktas su banda.....	6
	c) susidomėjimas ir iniciatyva.....	6
5.	Įvertinimas.....	6
6.	Priedas Nr. 1.....	7
7.	Priedas Nr. 2.....	9

1. ĮŽANGA

FCI patvirtintas polinkio ganyti egzaminas (NHWT), skirtas nustatyti bendras aviganių veislėms būdingas savybes, reikalingas ganymui:

- susidomėjimą banda;
- norą bendradarbiauti su vedliu;
- norą kontroliuoti bandos judėjimą;
- siekį ieškoti patogiausios vietos priešais vedlį, tam kad būtų išlaikoma bandos kontrolė.

Ganymo instinktas – tai kompleksas paveldimų savybių ir sugebėjimų, dėl kurių šuo tampa tinkamas savarankiškai, ar su vedlio pagalba, kontroliuoti bandą. Ganymo instinktas nėra įgijamas ar išmokstamas, tai instinktyvus, tačiau tikslingas šuns elgesys, kurio pagalba kontroliuojama banda.

Šio egzamino metu įmanoma nustatyti tik bendrus, polinkį ganymui turinčių šunų instinktus.

Egzaminas gali būti naudingas veisėjų klubams, norintiems išsaugoti/išryškinti specifines polinkio ganyti savybes.

2. BENDROS TAISYKLĖS DALYVIAMS

Egzamine gali dalyvauti polinkį ganymui turinčios šunų veislės (pilnas sąrašas pateiktas PAGRINDINIAI SU GANYMU SUSIJUSIŲ RENGINIŲ PRINCIPAI priede 1)

Šuo turi būti registruotas kilmės kortelėje pripažintoje FCI. The dogs have to be registered in a studbook/appendix to the studbook which is recognized by the FCI.

Šuo turi būti ne jaunesnis nei 6 mėnesių amžiaus.

Egzamino metu šuo gali dėvėti antkalį. Smaugtukai, elektriniai ir spygliuoti antkakliai yra draudžiami. Testo metu šuo negali dėvėti antsnukio.

Būt geriau, jei šuo dar nebūtų treniruotas ganyti. Geriau būtų, jei šuo mokėtų pagrindines paklusnumo komandas atsišaukimą ir komanda Stop.

FCI įgimto polinkio ganyti testas pripažįstamas visų FCI narių ir jų partnerių.

Rezultatai turi būti įrašomi į šuns rezultatų knygelę, arba kitą lygiavertį dokumentą.

3. BENDROS EGZAMINO ORGANIZAVIMO TAISYKLĖS

Egzaminą organizuoja ganymo klubas ar grupė, turinti leidimą iš Lietuvos Kinologų draugijos.

Egzamino rezultatai gali būti vertinami FCI kvalifikuoto ganymo teisėjo.

Teisėjas turi mokėti elgtis su šunimis, mokėti juos suvaldyti. Teisėjas turi teisę sustabdyti testą bet kuriuo metu.

Teisėjas atsakingas už šuns mikročipo ar tatuiruotės, leidžiančios jį identifikuoti patikrinimą prieš prasidedant egzaminui.

Egzamino organizatoriai yra atsakingi už tinkamų egzaminui sąlygų sudarymą - tinkamos aikštelės aptvaro bandai, teisėjo, teisėjo asistentų ir pan. suradimą.

Egzaminas gali būti atliekamas su avimimis arba galvijais.

Kiekvienam testuojamam šuniui turi būti suteikiamos vienodos sąlygos: banda sudaryta iš gyvulių gyvenančių vienoj bandoje, geriausia jei avys ar galvijai būtų tos pačios veislės, sveiki, tvirti ir pripratę prie šunų. Ėriukai turi būti atjunkytos.

Testo organizatoriai turi užtikrinti pakankamą kiekį gyvulių, tam, kad juos galima būtų pakeisti, per daug nestresuoti ir nenaudoti testavimui daugiau kartų nei būtina.

Teritorija, kurioje bus vykdomas egzaminas turi būti maždaug 75 metrų ilgio ir pakankamai plati, kad aplink aptvarą liktų ne mažiau 10 metrų erdvės. Aptvaras gyvuliams gali būti 8-16 metrų skersmens jo perimetras 25-50 metrų. Tikslus dydis nustatomas pagal gyvulių kiekį. Atitvarai turi būti pakankamai tvirti, kad gyvuliai nepabėgtų ir kad šunys neįlįstų pas juos. Jei testas atliekamas su galvijais, turi būti įrengtos dvi gyvulių poilsio zonos.

Minimalus avių kiekis reikalingas testui – 10. Minimalus galvijų kiekis – 5. Gyvuliai turi būti keičiami kas 3 – 4 testuojamus šunis.

Maksimalus testuojamų šunų kiekis per dieną ir vienam teisėjui neturi viršyti 30.

4. EGZAMINO TVARKA

Pirmoje egzamino dalyje nustatomi pagrindiniai šuns socializacijos įgūdžiai. Antroje dalyje polinkis ganyti.

4.1 PIRMA DALIS

a) Kontaktas su vedliu

Teisėjas tikrina kiek šuo linkęs kontaktuoti, tikriną šuns savikontrolę ir socializaciją. Teisėjas jau turėjo galimybę atsižvelgti į šias šuns savybes mikročipo ar tatuiruotės tikrinimo metu. Stebimas šuns elgesys, kuomet prisegtas pavadėliu šuo su vedliu einą pro grupę žmonių.

Netoleruotinas elgesys: šuns agresija žmonėms. Natūrali, kai kurių aviganių veislių reakcija į pavojų toleruojama.

b) Kontaktas su kitais šunimis

Prisegtas pavadėliu šuo su vedliu einą pro grupę žmonių, kurie turi prisegtus kitus šunis. Šunys grupėje turi reaguoti ramiai. Šioje situacijoje egzaminuojamas šuo turi išlikti ramus.

c) Jautrumas garsui

Testuojant teisėjas, ar jo asistentas sukelia garsą (plastikinio maišelio šnaresys ar pan.) Šuo turi neturi išsigąsti. Natūrali reakcija į garsą toleruojama.

d) Santykis su vedliu

Vertinamas šuns rodomas pasitikėjimas vedliu neįprastose situacijose. Tai nėra tapatus paklusnumo testų įvertinimas. Vertinimas šuns sugebėjimas natūraliai ir atvirai reaguoti į neįprastas situacijas.

Šuo gerbia vedlį, paklūsta komandoms, reaguoja į jo pozicijas, noriai bendradarbiauja. Šuo turi turėti gerus santykius su vedliu. Tai turi aiškiai matytis atliekant trumpą šių savybių nustatymo testą:

Testo metu šuo paleidžiamas nuo pavadėlio.

- Kliūtis įveikimas

Šuo pagal komandą peršoka nedidelę kliūtį ar žemą rampą

- Šuns reakcija pasišalinus vedliui

Šuo pririštas už pavadėlio paliekamas teisėjui arba jo asistentui. Vedlys turi atsitraukti nuo šuns 15 ar daugiau metrų ir sustoti teisėjui davus ženklą. Šuo turi išlikti ramus, nerodyti panikos ar streso ženklų.

- Atsišaukimas

Teisėjui davus ženklą, vedlys pašaukia šunį (tuo metu asistentas jį paleidžia nuo pavadėlio)

4.2 ANTRA DALIS. POLINKIO GANYTI NUSTATYMAS

Šuniui turi būti suteikta pakankamai laiko parodyti polinkį ganyti.

Vedliui leidžiama šunį padrąsinti, ar eiti su juo kartu. Vedliui galima skatinti šunį, tačiau neleidžiama jo šerti ar su juo žaisti.

a) Artėjimas prie bandos

Vedlys su šuniu priartėja prie aptvaro, kuriame yra avys (galvijai) ir įsitikina, kad šuo jas pastebėjo, galima žodžiu paskatinti šunį.

Vedlys su šuniu atsistoja starto pozicijoje.

Staro pozicija – ~50 metrų nuo aptvaro.

Teisėjui davus ženklą, šuo lėtai vedamas link aptvaro ~10m, atsegamas pavadėlis.

Galima naudoti paleidžiamąją komandą.

Testas prasideda vedliui su šuniu pradėjus judėti link aptvaro. Vertinamas šuns susidomėjimas gyvuliais. Teisėjui davus ženklą, vedlys lėtai eina prie aptvaro, kuriame yra gyvuliai. Šuniui nėra duodamas joks signalas ar ženklas. Gerai vertinami šunys, kurie pradeda rodyti susidomėjimą gyvuliais, net ir būdami toli nuo jų.

Teisėjas gali paprašyti vedlio apeiti aplink aptvarą, apsisukti ir sustoti. Šunys, kurie instinktyviai bėga aplink bandą (suka ratus) ir ieško subalansuotos pozicijos priešais vedlį, rodo stiprų ganymo instinktą.

Tam kad būtų paskatintas ganymo instinktas, teisėjas gali paprašyti vedlio įeiti į aptvarą be šuns ir šiek tiek pavaikščioti kartu su avimis.

b) Kontaktas su banda

Teisėjas gali paprašyti vedlį su šuniu įeiti į aptvarą. Jei šuo tinkamai elgiasi, jį galima paleisti nuo pavadėlio.

Jei šuo rodo agresiją ar baimę, testas sustabdomas. Jei šuo rodo baimę, vedlys gali nuraminti šunį prieš paliekant aptvarą.

c) Susidomėjimas ir iniciatyva

Testo metu šuo turi rodyti susidomėjimą gyvuliais bent 2 minutes. Šuns iniciatyvumas nustatomas leidus šuniui kontroliuoti bandą nesakant jam jokių komandų.

5. ĮVERTINIMAS

Socializacijos įgūdžiai ir ganymo instinktas vertinami atskirai.

a) Socializacijos testas

Galimi teisėjo įvertinimais: išlaikyta, neišlaikyta, diskvalifikuotas (tuo atveju, jei šuo rodė agresiją).

Jei šuo neišlaiko socializacijos testo, jam neleidžiama atlikti ganymo instinkto testo.

b) Gailimi teisėjo įvertinimai:

Puikiai

Gerai

Nepatenkinamai

Diskvalifikuotas (už stiprios agresijos rodymą avims)

Diskvalifikuoti šunys negali dar kartą laikyti egzamino vienerių metų laikotarpį.

Jei antroje egzamino dalyje šuo gauna įvertinimą „nepatenkinamai“, šuo turi galimybę dalyvauti sekančiuose egzaminuose ir nėra pašalinamas jokiam laiko periodui.

PRIEDAS 1:

Ganymo egzamine tinkamų dalyvauti veislių sąrašas pateikiamas Pagrindinių su ganymu susijusių renginių tasyklių priede Nr. 1

ŠUNŲ, GALINČIŲ DALYVAUTI OFICIALIOSE GANYMO VARŽYBOSE IR TESTUOSE SĄRAŠAS, TAIP PAT TINKAMŲ CACITR IR APRIBOTAM CACITR.

STANDARTAS	VEISLĖ	GRUPĖ
15	Belgų aviganis malinua	1
16	Bobteilas	1
38	Valų korgis kardiganas	1
39	Valų korgis pembrukas	1
44	Boseronas	1
53	Komondoras	1
54	Kuvasas	1
55	Pulis	1
56	Pumis	1
83	Šiperkas	1
87	Katalonų aviganis	1
88	Šeltis	1
93	Portugalų aviganis	1
113	Briaras	1
138	Pirėnų aviganis (smooth faced)	1
141	Ilgaplaukis pirėnų aviganis	1
142	Slovakų čiuvačas	1
156	Ilgaplaukis kolis	1
166	Vokiečių aviganis	1
171	Ardenų buvjė	1
176	Pikardijos aviganis	1
191	Flamandų buvjė	1
194	Bergamo aviganis	1
223	Olandų aviganis	1
238	Mudis	1
251	Lenkijos žemumų aviganis	1
271	Barzdotašis kolis	1
277	Kroatų aviganis	1
287	Australų ganymo šuo	1
293	Kelpis	1
296	Trumpaplaukis kolis	1
297	Borderkolis	1
311	Sarlozo vikšunis	1
313	Šapendojus	1
332	Čekoslovakų vilkšunis	1
342	Australų aviganis	1

347	Baltasis šveicarų aviganis	1
45	Berno zenenhundas	2
46	Apencelio zenenhundas	2
47	Entlebucho zenenhundas	2
58	Didysis šveicarų zenenhundas	2
147	Rotveileris	2
181	Ryzenšnauceris	2
340	Šv. Migelio ganymo šuo	2
14	Švedų valhundas	5
135	Švedų laphundas	5
189	Suomių laphundas	5
212	Samojedas	5
237	Norvegų buhundas	5
284	Suomių šiaurės elnių ganymo šuo	5
289	Islandijos aviganis	5
336	Ispanų vandens šuo	8
209	Tibeto terjeras	9

PRIEDAS 2 : EGZAMINUOTO FORMA ŠUNS ĮVERTINIMUI (REKOMENDUOJAMA)

PRIEDAS NR 2. TEISĖJO LAPAS

	REZULTATŲ KORTELĖ	Nr.
		Starto Nr.

Renginys	Vieta	Data
Šuns vardas		Gimimo data
Data	Data	Lytis
Šeimininkas	Veislė	
Vedlys		

Užduotys	Komentarai			Laikas
Kontaktas su žmonėmis	Socializacija			
Kontaktas su šunimis				
Kontaktas su šunimis				
Jautrumas garsui				
Vedlio pasišalinimas				
Kontaktas su šunimis				
Atsišaukimas				
Įvertinimas	Įšlaikyta	Neįšlaikyta	Diskvalifikuota	
Artėjimas prie bandos	Polinkis ganyti			
Susidomėjimas ir iniciatyva				
Įvertinimas	Puikiai	Gera	Nepatenkinamai	Diskvalifikuota
Teisėjas Vardas, Pavardė, parašas		Paaiškinimai		

Parengta pagal FCI pateiktas natūralaus ganymo instinkto egzamino taisykles. (FCI NHAT).
Patvirtintas FCI generalinio komiteto Zagrebe, 2015 lapkričio mėn..

Rekomenduojama egzaminuotojo kortelė patvirtinta Kijeve 2017 rugpjūčio mėn.